

Da 27 tegnede dillere gav komedien (genop)rejsning

Af: Lasse Kyed Rasmussen

I de seneste uger har de efterhånden velkendte serier fra Netflix og HBO fået uventet konkurrence fra Netflix' seneste komedieserie, 'American Vandal'.

I korte træk er der tale om det man kunne kalde for en true crime-mockumentary (altså en fiktions-serie, der lader som om den er en dokumentarserie, der har til formål at opklare en forbrydelse), hvor de to highschool-elever, Peter Maldonado og Sam Ecklund, springer ud som dokumentarister for at undersøge, hvem af skolens elever, der i et anfald af barnligt hærværk, har overtegnet 27 af lærernes biler med, ja, pikke.



Tyler Alvarez som Peter Maldonado i 'American Vandal'.

Jeg fniste, allerede da jeg hørte præmissen. Men jeg frygtede også, at selve serien ville afsløre sig selv som en fem timer lang *dick joke*. Ironisk nok viser 'American Vandal' sig – på trods af tv-historiens vel nok mest pubertære præmis – at være en yderst moden serie, der på en hidtil uset måde formår at kaste nyt lys over og nuancere de highschool-stereotyper, vi ellers alle går rundt og bilder os selv ind, at vi kender så godt, at vi betragter dem som klichéer.

Faktisk er jeg slet ikke i tvivl om, at hvis en så udfordrende og nuanceret serie som 'American Vandal' havde været en dramaserie, ville vi alle være i færd med at arrangere temafester og afholde podcast-diskussioner i vores iver efter at udnævne den til et mesterværk.

Selvom det tog halvandet afsnit, før mine egne hænder begyndte at klappe begejstret i stedet for at lave parader, viser det sig ved et nærmere gennemsyn, at serien allerede i sin første replik insisterer på at være meget mere end blot et afsæt for platheder.

Det første, vi hører, er dokumentaristen Maldonado, der fra en uset position bag sit kamera henvender sig til en firskåren fyr, som senere viser sig at være ham, skolebestyrelsen lynhurtigt har udpeget til at være den oplagte skurk bag hærværket. Maldonado giver ham en tilsyneladende simpel instruktion: »Please state your name and who you are«.



Jimmy Tatro spiller den hovedmistænkte Dylan Maxwell.

Den bøvede fyr tøver lidt, før han uengageret svarer: »My name is Dylan Maxwell and I am ... I am just Dylan«. Men så stopper han sig selv. Kigger mod Maldonado og spørger så tilbage: »What do you mean by, who am I? It is a stupid question«.

På dette tidspunkt har vi endnu intet hørt om spraymalede dillere, og det understreger blot, hvordan de faktiske skabere bag 'American Vandal', Dan Perrault og Tony Yacenda, fra første *frame* gør sig umage for at slå fast, at 'American Vandal' ikke handler om dillerne, men om identitet og ikke mindst forskellen på, hvordan vi mennesker ser os selv, og hvordan andre betragter os.

Netflix gør grin med sig selv

Umiddelbart burde en serie som 'American Vandal' slet ikke kunne fungere. For hvor de true crime-serier, som den er en parodi på ('Serial', 'Making a Murderer' og 'The Jinx'), alle har bestialske mord i centrum, har man i 'American Vandal' udskiftet den mest alvorlige forbrydelse af alle med den mest barnlige overhovedet.

Men det geniale er, at skaberne bag serien tager både forbrydelsen og dokumentargrebet mindst lige så alvorligt som seriens to unge dokumentarister. For Maldonado, Ecklund og mange andre highschool-elever er tegnede dillere, påståede handjobs og *rebound guys* jo lige netop også spørgsmål om liv eller død. Derfor ender 'American Vandal' med at være mindst lige så spændende og medrivende som de forbilleder, den gør grin med.

Og netop fordi serien formår at ramme den *true crime*-stil, som især Sarah Koenig gjorde berømt med 'Serial', til perfektion, forstærker det blot komedien og gør det hele endnu sjovere. Set i det lys markerer 'American Vandal' også en vigtig milepæl for både Netflix og selve komediegenren.



Gerningsstedet i 'American Vandal'.

For Netflix er serien et bevis på, at streaminggiganten nu har en størrelse, hvor de uden videre kan skabe indhold af høj kvalitet ved at parodiere deres egne tidligere produktioner som 'Making a Murderer'.

Og som komedieserie udgør 'American Vandal' vel nok genrens største nybrud, siden 'The Office' for alvor satte *mockumentary*-grebet på landkortet. For måden hvorpå 'American Vandal' fortæller med de optageformater, unge selv udtrykker sig med på forskellige sociale medier er ikke bare nyskabende, den ville simpelthen være utænkelig i en verden før smartphones og streamingtjenester.

Udstiller vores billede af arketyperne

Disse strukturelle nybrud til trods er første sæson af 'American Vandal' dog mest af alt Dylan Maxwells historie. Men det er heldigvis ikke kun billedet af ham som stereotyp og bøvet *prankster*, der får tilføjet nye nuancer og dimensioner i løbet af seriens otte afsnit. I kraft af de to unge dokumentaristers fremragende arbejde bliver alle fra nørder og babes til *dudes* og *jocks* også tilføjet nye facetter, og dermed står det hurtigt klart, hvor forenklet et billede af disse mennesker, vi er vant til at blive præsenteret for i andre highschool-film og -serier.

Her stopper serien dog ikke. Den vender også blikket mod de arketypiske lærere, vi alle kender fra vores egen skoletid, så også vores opfattelse af dem bliver vendt godt og grundigt på hovedet. Ja, end ikke de to dokumentarister får lov at undslippe deres eget undersøgende kamera, og i en fuldstændig mesterlig sekvens ser vi, hvordan Maldonado og Ecklund må granske hinandens alibier og eventuelle motiver for at stå bag hærværket, hvilket er lige ved at koste dem venskabet.

Så præcist som det er tilfældet med en teenagerdrengs penalthus, der på overfladen nok er udsmykket med sjofle tegninger, men som på indersiden af ruskindet ofte rummer hemmeligheder og sågar kærlighedserklæringer, afdækker 'American Vandal' altså, hvordan vi alle hver især gemmer meget mere end den smule, man kan se på den umiddelbare overflade.

Som om denne bedrift ikke skulle være nok, formår 'American Vandal' ydermere at give historien om de 27 dillere en ekstra samfundsrelevant dimension. Det er nemlig ikke kun vores udefrakommende blik på Dylan, hans skolekammerater og deres lærere, der nuanceres. Også Dylans eget selvbillede bliver revideret i mødet med Maldonado og Ecklunds dokumentar. Og det er her, at 'American Vandal' for alvor løfter sig fra at være et smukt orkestreret portræt af en *high school* til at være et regulært systemkritisk mesterværk.



True crime-spoofen om de 27 penistegninger har en samfundsrelevant dimension.

For med en elegant og hjerteskræende slutning på seriens første sæson lykkes det den at rejse spørgsmålet om, hvor vidt eleverne og skolen som institution i virkeligheden ikke selv er medvirkende til at fastholde de unge mennesker i de stereotype roller, som de ellers alle ville have bedst ved at bryde ud af.

For hvad enten du på første skoledag ligner en nørd eller bølle, skal skolen som institution – repræsenteret ved både lærere og elever – nok sørge for at fastholde dig i præcis den rolle, indtil du selv overgiver dig til den og lever op til de stereotypiske konventioner, der følger med.

Dermed afdækker 'American Vandal' med stor elegance, hvorfor det så tit ender som selvopfyldende profetier, når vi på overfladisk vis typecaster vores medmennesker i stereotype roller baseret på fordomme og udseende.

'American Vandal' formår altså – præcis som kun de allerbedste serier på tværs af alle genrer – at gøre os seere klogere på os selv og de mennesker, vi omgiver os med.

Én ting står klart, og det er, at hvis du giver serien en chance, bliver du ikke bare klogere på, hvem der tegnede de 27 dillere. Du bliver med stor sandsynlighed også klogere på, hvem du selv er, og hvilken rolle du spillede i din egen gymnasieklasse.